

NATURVÄRDE SINVENTERING

NVI Valhalla 1:96, Ockelbo kommun, Gävleborgs län

2024-10-11

NATURVÄRDESDINVENTERING

NVI Valhalla 1:96, Ockelbo kommun, Gävleborgs län

Uppdragsnamn	Konsultstöd vid etablering av datacenter
Uppdragsnummer	10366740
Författare	Ofir Svensson
Datum	2024-10-11
Ändringsdatum	
Granskad av	Jonas Rune

Kund

HyperCo Oy

Konsult

WSP

WSP Sverige AB

Org nr: 556057-4880

wsp.com

Kontaktpersoner

Jonas Rune

010 – 722 81 37

jonas.rune@wsp.com

Ofir Svensson

010 – 721 19 03

ofir.svensson@wsp.com

Naturvärdesinventering av del av Vallhalla 1:96<22, Ockelbo kommun, Gävleborgs län

Följande personer har medverkat:

Ofir Svensson – Förstudie, inventering, bedömningar och rapportförfattare

Samuel Jonsson – Inventering, bedömningar och rapportering

Jonas Rune – Kvalitetsgranskning och uppdragsledning

Datum för slutversion: 2024-10-11

Omslagsbild: Översiktsbild av vattendraget Fallåsbäcken

Samtliga foton i rapporten är tagna av WSP om inte annat anges.

Innehåll

SAMMANFATTNING	5
INLEDNING	5
METODIK NVI	6
OMRÅDESBESKRIVNING	7
LANDSKAPSOMRÅDEN	9
FÖRSTUDIE OCH FÖRUTSÄTTNINGAR	10
SKYDDADE OMRÅDEN	10
ANDRA OMRÅDEN MED NATURVÄRDE	10
TIDIGARE NATURVÄRDESINVENTERINGAR	11
TIDIGARE FYND AV VÄRDEARTER OCH INVASIVA ARTER	11
VATTENSYSTEM INOM KARTLÄGGNINGSSOMRÅDET	12
RESULTAT	13
NATURVÄRDESBIOTOPER	14
FYND AV VÄRDEARTER	19
FYND AV INVASIVA ARTER	21
SLUTSATSER	22
REFERENSER	24
BILAGA 1	25
METODIK NVI	25
NATURVÄRDESKLASSER	26
VÄRDEARTER	26
Rödlistan ²⁷	
Fridlysning	27
Signalarter, nyckelarter och typiska arter	27

SAMMANFATTNING

WSP Sverige AB har på uppdrag av HyperCo Oy utfört en naturvärdesinventering på del av fastigheten Ockelbo Vallhalla 1:96<22 i Ockelbo kommun, Gävleborgs län. Inventeringsområdet ligger ca 1,5 km väster om samhället Lingbo. Rapporten utgör underlag inför upprättande av en detaljplan. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra etableringen av ett nytt verksamhets- och industriområde i anslutning till det befintliga Ställverket vid Grönviken-Fallåsen. I undersökning om betydande miljöpåverkan för planbeskedet anges att en naturvärdesinventering ska genomföras.

Inventeringsområdet är ca 99 ha stort och naturmiljön inom och runt om inventeringsområdet består främst av brukad skog där avverkning har skett i omgångar sedan 1960-talet. Skogen domineras av tall med inslag av gran och contortatall. Utöver trädplanteringar och hyggen finns det våtmarksområden, där ett är beläget vid Fallåsbäcken som rinner i inventeringsområdets norra del. I inventeringsområdets östra del finns flera mindre våtmarkspartier.

Fältinventeringen genomfördes den 18 juni 2024 av två miljökonstuler från WSP Sverige AB. Inventeringen resulterade inte i att något landskapsområde avgränsades eller att några värdeelement identifierades. Fyra naturvärdesbiotoper avgränsades där alla fyra klassades till påtagligt naturvärde (naturvärdesklass 3). Det registrerades en invasiv växtart samt åtta fynd av värdearter. Tre värdearter är fågelarter, ett är groddjur och fyra värdearter är växter.

Sammantaget visar resultatet av inventeringen att området huvudsakligen utgörs av yngre skogsplanteringar och avverkade områden. Trots det finns livsmiljöer med tillräckligt god kvalitet för att flera rödlistade och fridlysta arter som orkidéer, groddjur och fåglar kan leva i området. Hänsyn bör tas till de avgränsande naturvärdesbiotoperna med buffertzoner för att inte påverka hydrologin negativt. Vid vattendraget Fallåsbäcken som rinner ut i Gopån bör extra hänsyn tas. Detta vattensystem är klassat som värdefullt vatten för den biologiska mångfalden (Länsstyrelsen i Västernorrlands län 2021 a). Med tillräcklig hänsyn där livsmiljöer lämnas kvar till naturvårdsarterna finns det goda förutsättningar för samexistens med det planerade industriområdet.

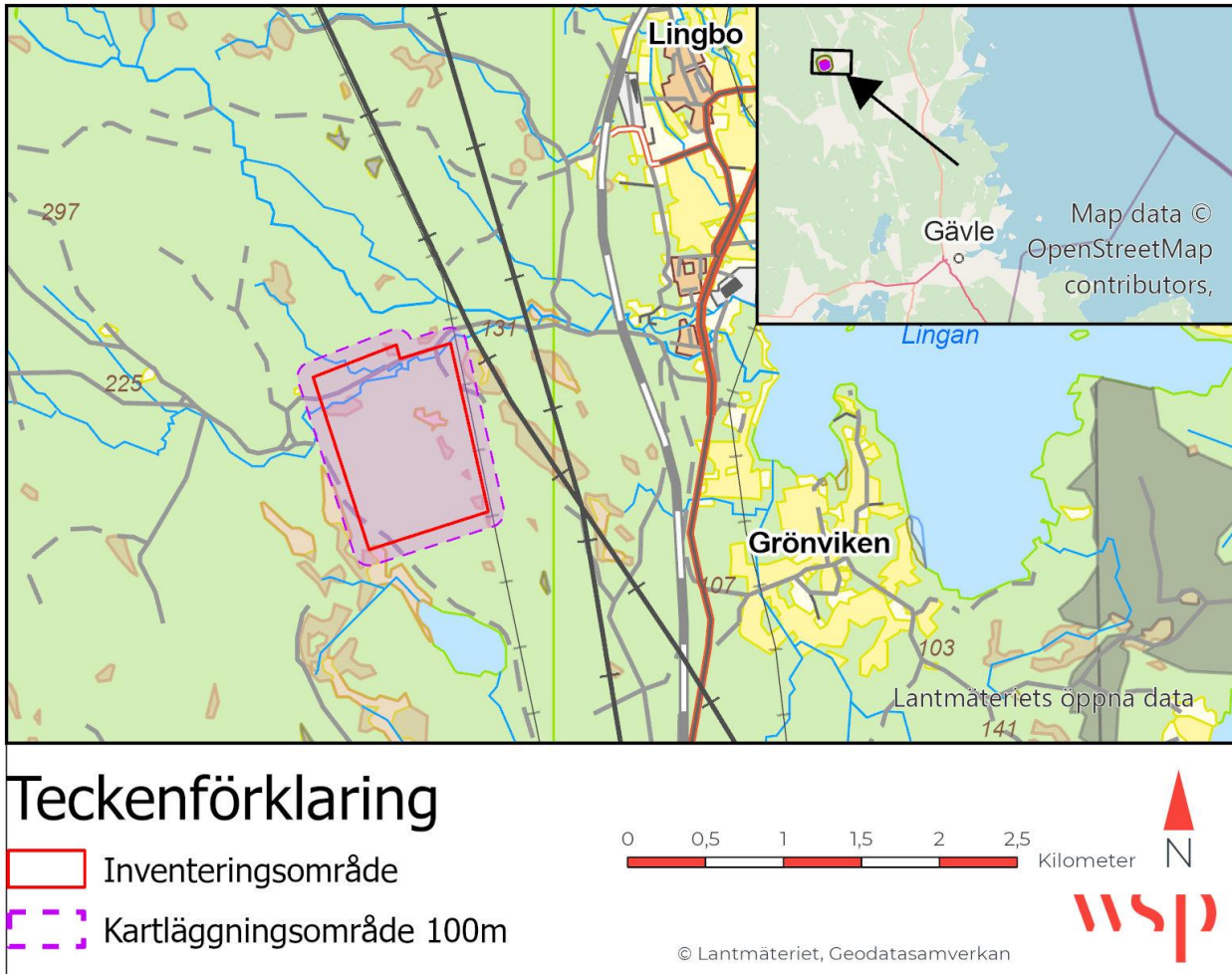
INLEDNING

WSP Sverige AB har på uppdrag av HyperCo Oy utfört en naturvärdesinventering på fastigheten Ockelbo Vallhalla 1:96<22 i Ockelbo kommun, Gävleborgs län (**Error! Reference source not found.**). Inventeringsområdet ligger ca 1,5 km väster om samhället Lingbo. Rapporten utgör underlag inför upprättande av en detaljplan. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra etableringen av ett nytt verksamhets- och industriområde i anslutning till det befintliga Ställverket vid Grönviken-Fallåsen (Ockelbo kommun 2024). I undersökning om betydande miljöpåverkan för planbeskedet anges att en naturvärdesinventering ska genomföras, där miljöerna kring Fallåsbäcken som rinner genom området särskilt omnämns.

I uppdraget ingår det en förstudie samt en fältinventering med detaljeringsgraden medel med tilläggen, detaljerad redovisning av artförekomst, där fynd av fridlysta, rödlistade och invasiva arter redovisas, samt detaljerad redovisning av värdeelement, där fynd av hålträd redovisas. Resultatet av förstudien och fältinventeringen redovisas i denna rapport.

Syftet med en naturvärdesinventering är att identifiera och avgränsa geografiska områden i landskapet som är av betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och bedöma vilka naturvärden dessa områden har. Identifierade områden och sammanställning av befintlig information redovisas i rapporten. Denna rapport

innehåller bedömningar ur naturmiljöhänseende. Det är viktigt att poängtera att naturvärdesbedömningen inte är ett ställningstagande av inventeringsområdets lämplighet för en exploatering.

Figur 1. Översiktskartan visar inventeringsområdet i streckad röd markering med ett kartläggningsområde med buffertzonen på ett hundra meter markerad i lila.

METODIK NVI

Inventeringen har utgått från metoden beskriven i SIS standard 2023 (Svenska Institutet för Standarder 2023) och har utförts med detaljeringsgrad medel och med tilläggen detaljerad redovisning av artförekomst och invasiva arter samt värdeelement hålträd. Naturvärdesinventeringen omfattar en insamling och bearbetning av relevant miljöinformation, en fältinventering och en bedömning av naturvärden. En fältinventering genomfördes den 18 juni 2024 av miljökonsulterna Ofir Svensson och Samuel Jonsson från WSP Sverige AB. Fälldatafångsten har utförts med hjälp av ESRI:s app FieldMaps (Esri 2024).

I insamling och bearbetning av relevant miljöinformation ingår genomgång av befintliga data som beskriver området, bakgrundsmaterial från berörda myndigheter, och informationssök i öppna databaser som exempelvis Skyddad Natur (Naturvårdsverket 2024 a), Skogsstyrelsen, (Skogsstyrelsen 2024) och Artportalen (SLU Artportalen 2024). Hela det aktuella inventeringsområdet genomsöks sedan i fält efter naturvärdesbiotoper, värdearter, värdelandskap och andra företeelser som ingår i detaljeringsgraden och medtagna fördjupade inventeringar. En detaljerad metodbeskrivning går att läsa i Bilaga 1.

OMRÅDESBESKRIVNING

Inventeringsområdet ligger inom fastigheten Ockelbo Vallhalla 1:96<22 och är ca 99 ha stort. Naturmiljön inom och runt om inventeringsområdet består främst av trädplanteringar och hyggen, där det har brukats i omgångar sedan 1960-talet (Lantmäteriet 2024). Tall är det främsta planterade trädslaget med inslag av gran och contortatall. Jordmån består främst av morän, berg, block och postglacial sand (SGU 2024). Inventeringsområdets västra del är mer kuperad med torrare markskikt, där berg och block tränger upp ur marken (Figur 2). Tallplanteringen som växer i detta område har växt upp runt 1960- och 1970-talet (Lantmäteriet 2024) där ett aktivt skogsbruk ständigt förnygrar beståndet.

Figur 2. Del av västra sidan där berg och block skapar en lucka i den annars relativt täta tallplanteringen som har vuxit upp där ett aktivt skogsbruk förnygrar beståndet.

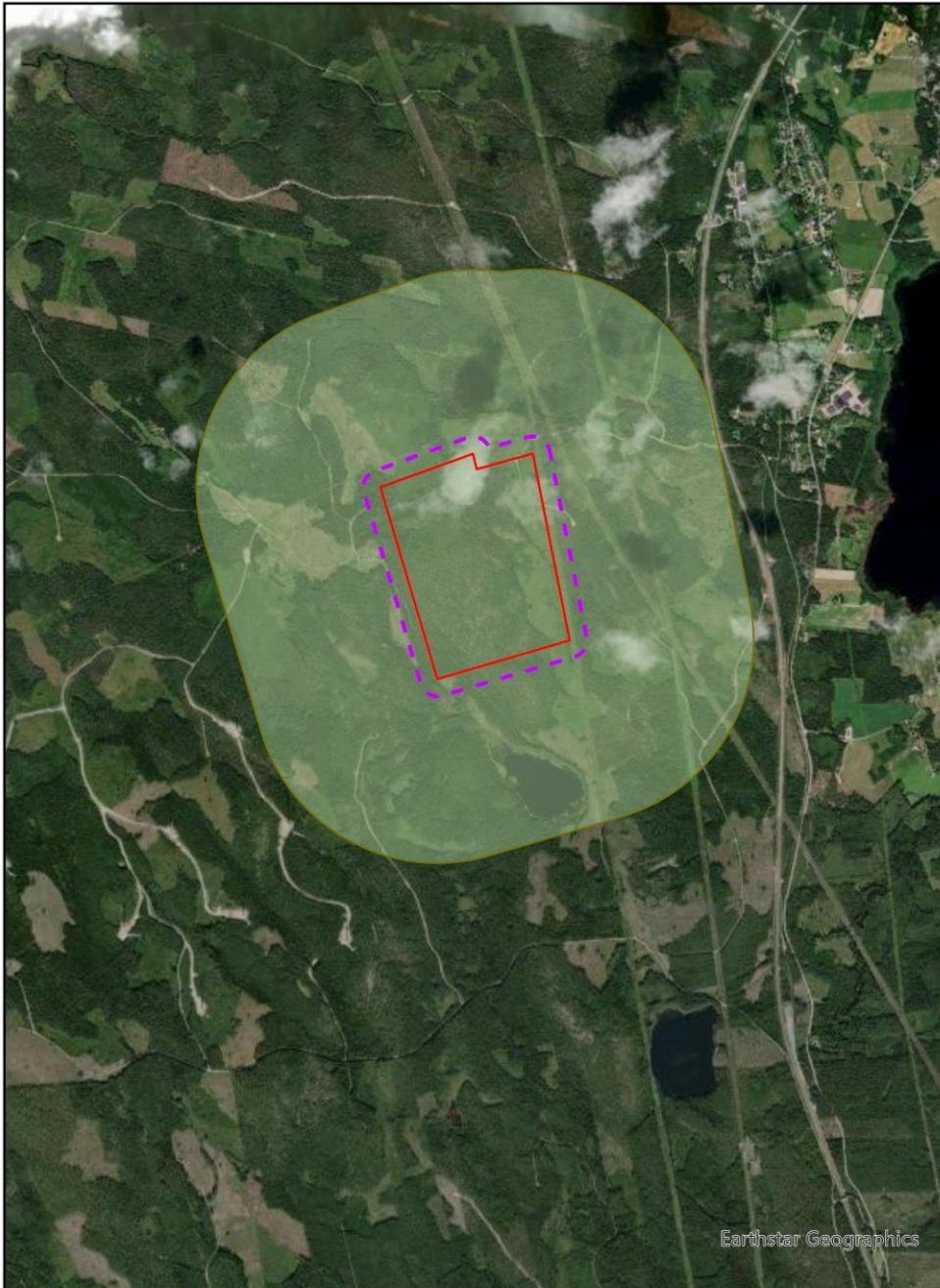
Östra delen av inventeringsområdet har contortatall planterats på fuktigare områden där torvbildande vitmossa dominerar markskiktet. Nya hyggen finns där ett större löper längs med den östra gränsen och där ett mindre finns i inventeringsområdets nordöstra del. Ett mindre vattendrag rinner ut från hygget till en granplantering som finns i nordöst (Figur 3). Utöver produktionsskogslandskapet finns flera våtmarksområden där ett är beläget vid Fallåsbäcken som rinner i inventeringsområdets norra del. I öster finns flera mindre våtmarkspartier som inte längre ingår i ett sammanhängande vattensystem. Spår finns av tidigare rinnande vatten i form av långsmala mindre pölar, längre uttorkade partier med en extra frodig vegetationsremsa som slingrar sig mellan hygge och trädplanteringar.

Figur 3. Bilden är tagen i nordöstra delen där ett mindre vattendrag rinner genom hygget och där trädplantor har börjat växa upp.

LANDSKAPSOMRÅDEN

Ett landskapsområde har avgränsats som består av ett produktionsskogslandskap och våtmarksområden. Landskapsområdet bedömdes inte utgöra något värdelandskap.

Teckenförklaring

- Landskapsområde
- Inventeringsområde
- Kartläggningsområde 100m

© Lantmäteriet, Geodatasamvet

Figur 4. Kartbilden visar landskapsområdet i olivgrönmarkering som inkluderar mark utanför inventeringsområdet. Landskapsområdet består främst av produktionsskog med inslag av våtmarksområden.

FÖRSTUDIE OCH FÖRUTSÄTTNINGAR

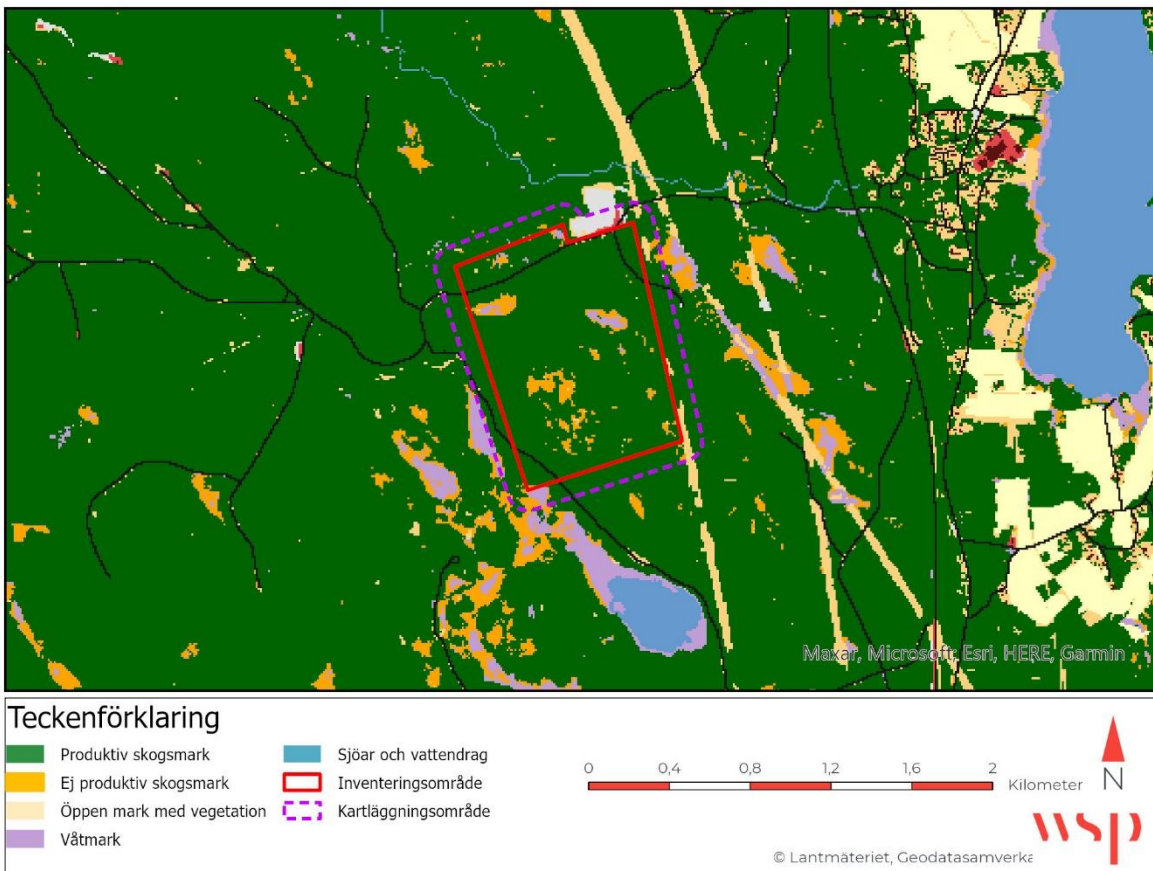
Innan ett fältbesök utförs är det viktigt att veta vilka förutsättningarna är, vilket utförs i form av en förstudie av inventeringsområdet. Förstudien undersöker oftast även ytor en bit utanför inventeringsområdet, ett så kallat kartläggningsområde. Syfte är att fånga upp faktorer som kan få en betydande påverkan på naturmiljöer som är kopplade till inventeringsområdets naturmiljöer på olika vis. Exempelvis våtmarker och vattendrag vars vattensystem oftast sträcker sig utanför det avgränsade inventeringsområdet, där en åtgärd kan påverka arter och ekosystem flera kilometer nedströms. Utöver ekologiska aspekter utförs en förstudie för att upptäcka eventuella hinder, exempelvis tillträdesförbud eller krav på tillstånd att beträda marken. En förstudie kan också ge vägledning i ett tidigt stadium om den aktivitet som önskas utföras på den tilltänkta platsen är lämplig eller om det är bättre att undersöka ett annat område.

SKYDDADE OMRÅDEN

Inom inventeringsområdet och dess närområde finns det inte några skyddade naturområden som exempelvis naturreservat, Natura 2000-område eller vattenskyddsområden (Naturvårdsverket 2024 a)

ANDRA OMRÅDEN MED NATURVÄRDE

Det finns inga utpekade naturvärden i inventeringsområdet. Området består främst av produktionsskog och våtmark som framgår av Figur 5 (Naturvårdsverket 2024 a).

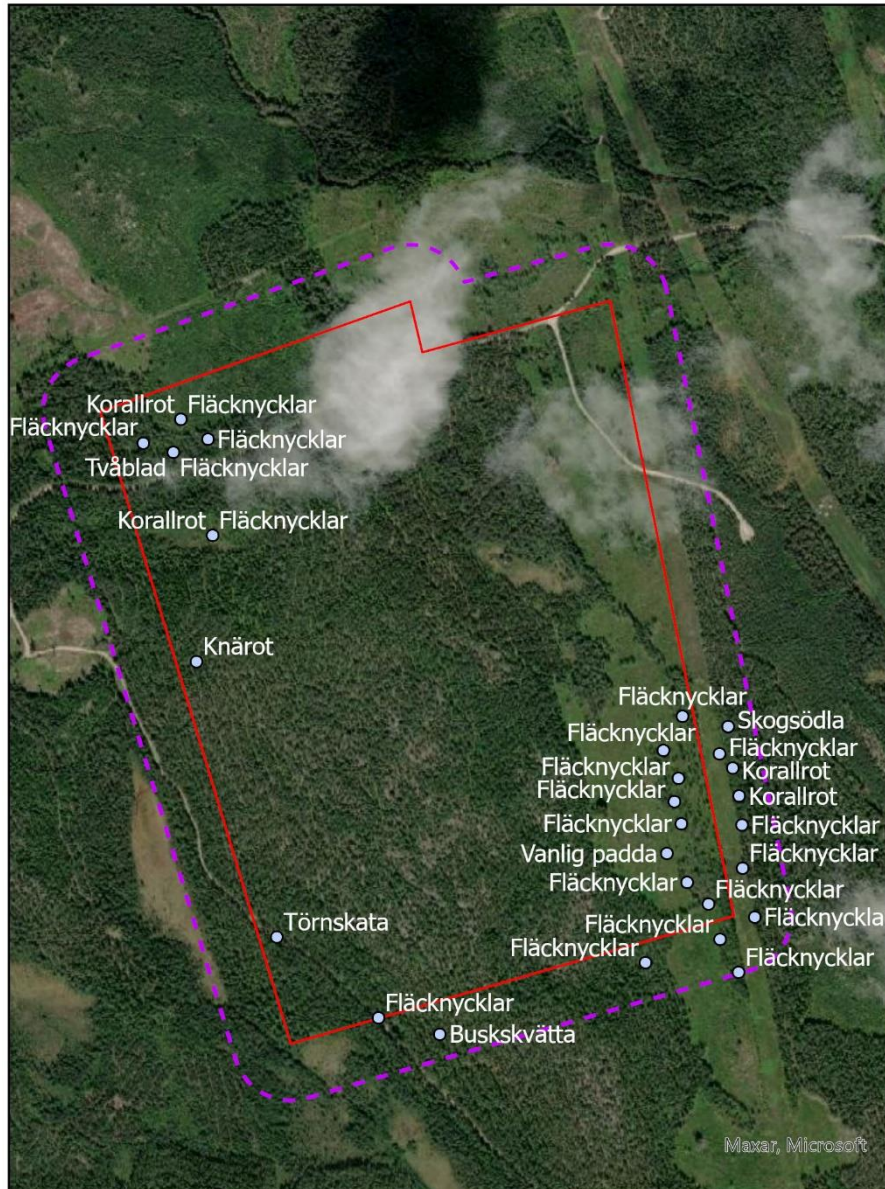
Figur 5. Kartbilden visar att inventeringsområdet med kartläggningsområde består främst av produktionsskog med inslag av våtmark och övrig öppen mark.

TIDIGARE NATURVÄRDESDINVENTERINGAR

Ingen dokumentation om tidigare naturvärdesinventering som berör kartläggningsområdet har hittats.

TIDIGARE FYND AV VÄRDEARTER OCH INVASIVA ARTER

En sökning av värdearter genomfördes i Artportalen 2024-06-07 för rapporteringsperioden 2000–2024 (SLU Artportalen 2024). I Figur 6 visas vart i kartläggningsområdet naturvårdsarterna förekommer. I Tabell 1 redovisas naturvårdsarternas juridiska status och rödlistning.

Teckenförklaring

- Artportalen naturvårdsarter
- Kartläggningsområde
- ▭ Inventeringsområde

© Lantmäteriet, Geodatasamvet

Figur 6. Kartbilden visar i vilken del av inventeringsområdet och kartläggningsområdet fynd av värdearter finns från artportalen.

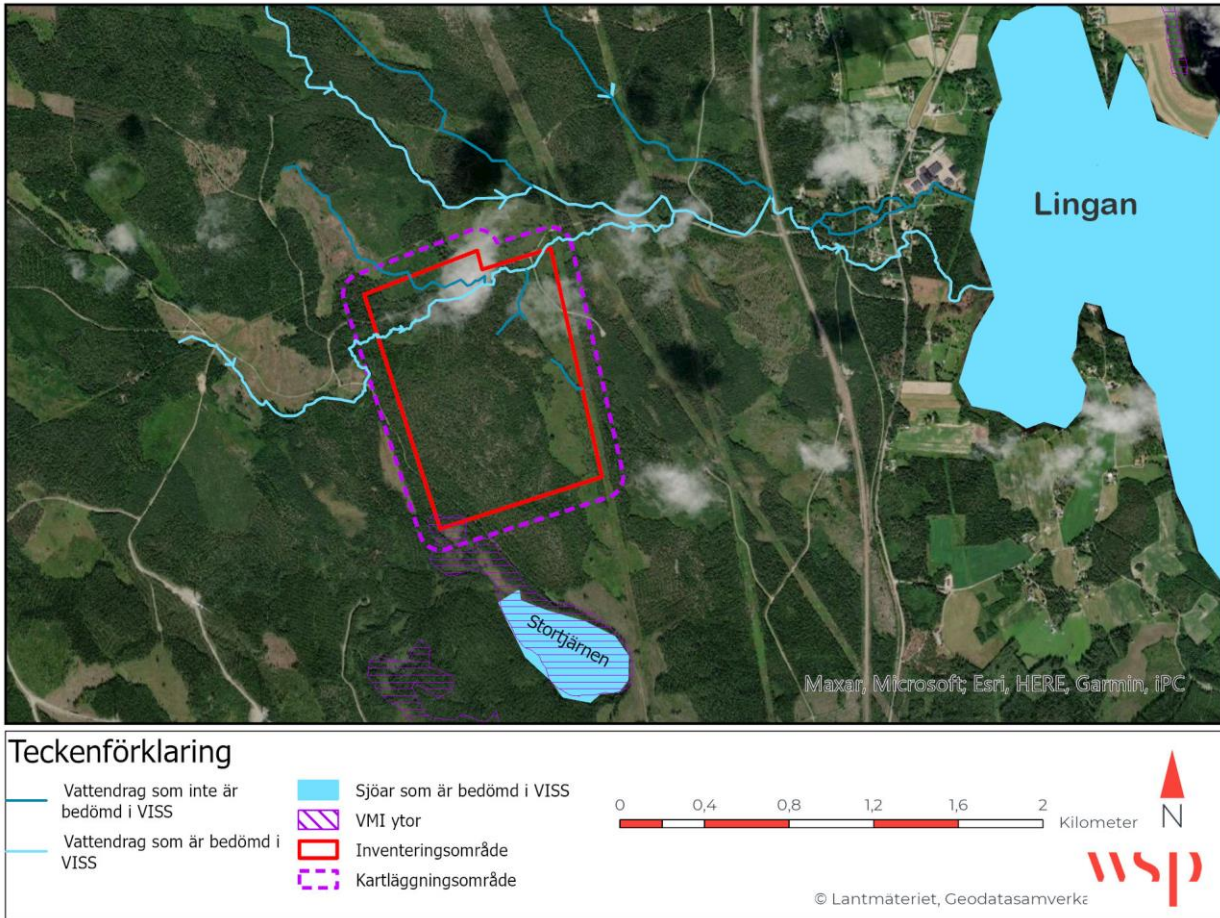
Tabell 1. Artförteckning över de inrapporterade naturvårdsarterna inom kartläggningsområdet.

Svenskt artnamn	Vetenskapligt artnamn	Fridlyst	Rödlistad	Fågeldirektivet B1
Buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	X	NT	
Fläcknycklar	<i>Dactylorhiza maculata</i>	X		
Jungfru Marie nycklar	<i>Dactylorhiza maculata subsp. maculata</i>	X		
Knärot	<i>Goodyera repens</i>	X	VU	
Korallrot	<i>Corallorhiza trifida</i>	X		
Skogsödla	<i>Zootoca vivipara</i>	X		
Tvåblad	<i>Neottia ovata</i>	X		
Törnskata	<i>Lanius collurio</i>	X		X
Vanlig padda	<i>Bufo bufo</i>	X		

VATTENSYSTEM INOM KARTLÄGGNINGSOMRÅDET

Inom inventeringsområdets norra del finns det diken och vattendrag samt ett större vattendrag, Fallåsbäcken, med biflöden som ansluter norröver (Figur 7). Fallåsbäcken rinner i sin tur ut i det större vattendraget Gopån som rinner en liten bit utanför inventeringsområdets nordöstra del, som rinner ut i sjön Lingan öster om inventeringsområdet (Figur 7). Både vattendraget Fallåsbäcken och Gopån har vattnets ekologiska status och kemisk ytvattenstatus bedömts i Vatteninformationssystem Sverige (VISS). Den ekologiska statusen är klassad till måttlig, vilket är tredje nivån på en femgradig skala. Den kemiska statusen är klassad till, uppnår ej god status, vilket är det lägsta kriteriet på en tvågradig skala (VISS 2024 och Vattenmyndigheterna 2024). Gopån är utpekad som Värdefulla vatten av Länsstyrelsens vattendragsinventering som utfördes 2001. Där motiveringen är att Gopån hyser rödlistade akvatiska arter och orörda vattenmiljöer (Länsstyrelsen i Västernorrlands län 2001 a).

Våtmarken i inventeringsområdets sydvästra hörn har klassats till klass 3 (Vissa naturvärden) på en fyrgradig skala enligt den nationella våtmarksinventeringen (VMI). Våtmarken sträcker sig ner till sjön Stortjärnen, som ligger söder om inventeringsområdet (Naturvårdsverket 2024 a och Länsstyrelsen i Västernorrlands län 2024 b). Stortjärnen och dess vattenstatus är inte bedömd i VISS. Huvudavrinningsområdet för inventeringsområdets våtmarker och vattendragen är Hamrådeån (VISS 2024).

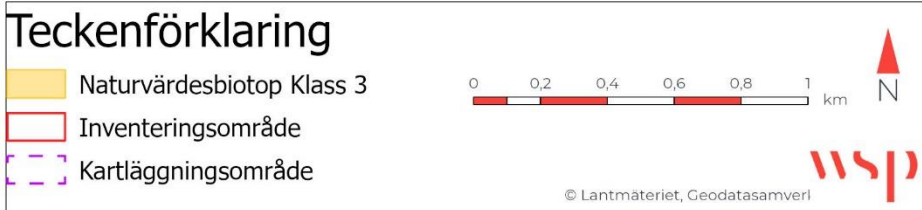
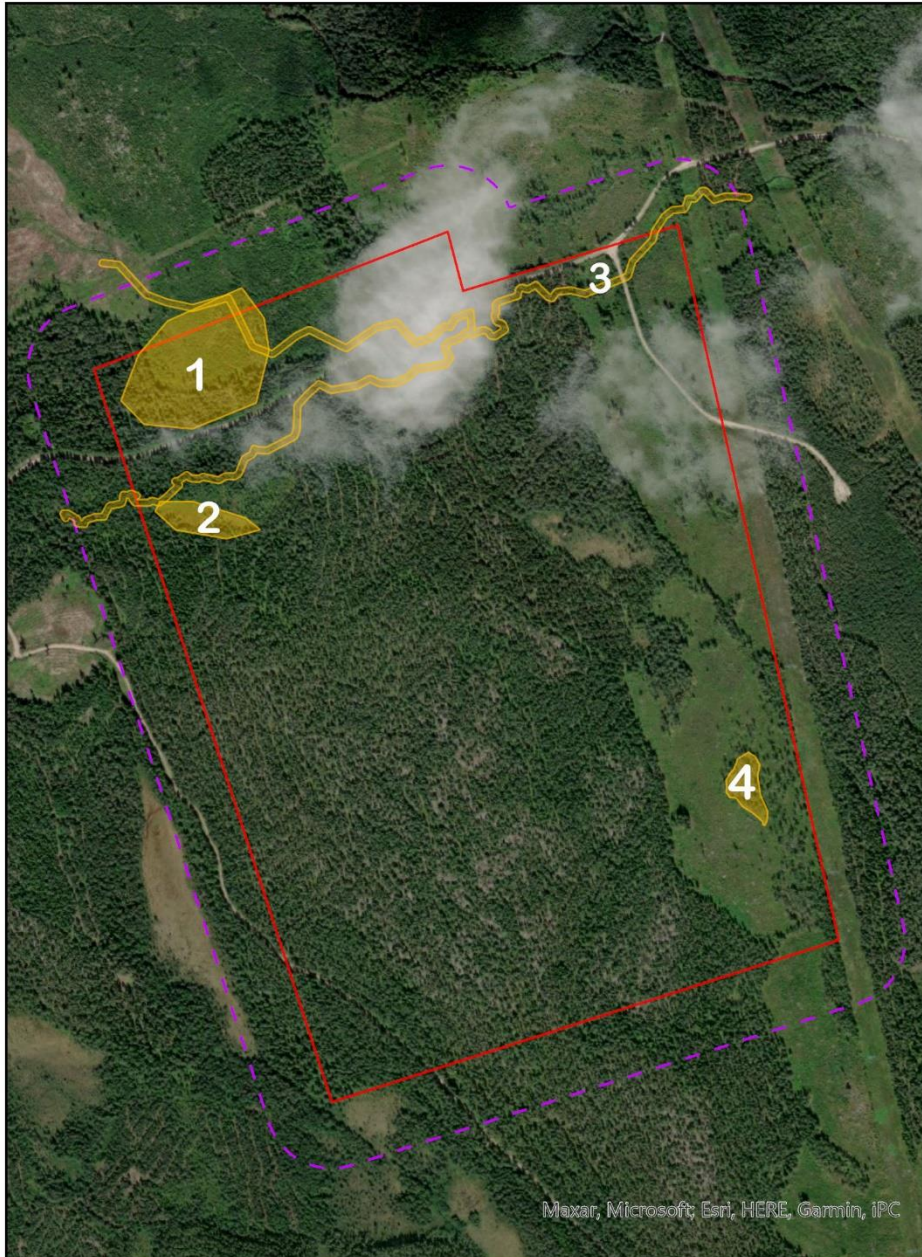
Figur 7. Kartbilden illustrerar vattnets avrinningsområden med diken och vattendrag. I inventeringsområdets sydvästra del har en VMI utförts för de två våtmarksområdena kring sjön Stortjärnen.

RESULTAT

Fältinventeringen som genomfördes den 18 juni 2024 resulterade varken i att något värdelandskap eller värdeelement avgränsades. Det avgränsades fyra naturvärdesbiotoper (Figur 8) där alla fyra klassades till påtagligt naturvärde (naturvärdesklass 3) varav ett vattendrag, fick en preliminär naturvärdesklassning. Det identifierades åtta värdearter från tre olika artgrupper, groddjur, fåglar och kärlväxter. En invasiv växtart observerades längs grusvägen i norra delen av inventeringsområdet (**Error! Reference source not found.** och Figur 15). En mer detaljerad redovisning av fältresultatet av naturvärdesinventeringen i fält redovisas nedan.

NATURVÄRDESBIOTOPER

Totalt identifierades fyra naturvärdesbiotoper (Figur 8), tre myrar och ett vattendrag. Naturvärdesbiotoperna beskrivs i detalj nedan.

Figur 8. Kartbilden visar tre naturvärdesbiotoper som är belägen i inventeringsområdets norra del och en finns i inventeringsområdets sydöstra del. Tre av naturvärdesbiotoperna (nr 1, 2 och 4) är myrområden och den fjärde naturvärdesbiotopen (nr 3) är ett vattendrag.

Naturvärdesbiotop 1		Naturvärdesklass 3 - påtagligt naturvärde	
Naturtyp:	Myr	Areal (ha):	3,2
Biotoptyp:	Intermediärt kärr	Datum:	2024-06-18
Natura 2000-naturtyper:	-	Inventerare:	Samuel Johnson
Bedömningstyp:	Säker		
<p>Ett igenväxande kärr med trädskikt av ung tall och björk. Övergår i väster mot medelålders sumpskog med tall (Figur 9). Kärrets bottenskikt med fast matta av flera arter vitmossa. Fältskikt domineras av blåtåtel. Vegetationen artrik med blodrot, kärrviol, gråstarr, tuvull, tranbär och rundsileshår. Fläcknycklar finns det rikligt av i hela området och arter som ängsvädd, tvåblad och korallrot finns det ett fåra antal av. Dessa arter indikerar på att det är något högre pH i marken.</p>			
<p>Figur 9. Naturvärdesbiotopen är i ett igenväxande stadium med tall och björk som gör anspråk på den öppna ytan.</p>			
<p>Tidigare värdearter:</p>			
<p>Observerade värdearter: korallrot, tvåblad, Jungfru Marie nycklar, taggstarr, rundsileshår</p>			
<p>Biotopvärde: Visst biotopvärde. Homogent kärr utan värdefullt trädskikt. Dock hydrologiskt intakt och med relativt högt pH.</p>			
<p>Artvärde: Påtagligt artvärde som motiveras av förekomst av flera vanligare typiska arter för myrar men även flera orkidéer som indikerar rikare miljöer.</p>			
<p>Motivering: Opåverkad myr med relativt artrik vegetation.</p>			

Naturvärdesbiotop 2		Naturvärdesklass 3 - påtagligt naturvärde	
Naturtyp:	Myr	Areal (ha):	0,5
Biotoptyp:	Intermediärt kärr	Datum:	2024-06-18
Natura 2000-naturtyper:	-	Inventerare:	Samuel Johnson
Bedömningstyp:	Säker		
<p>Beskrivning: Öppen myr med mycket pors. Ganska varierande med fläckvis mjukmatta. Vitmossor i bottenskiktet. Fältskikt artrikt med bl.a. fläcknycklar, ängsvädd, rundsileshår, taggstarr, blodrot, tranbär och vattenklöver (Figur 10). Viktig miljö för nektarsökande fjärilar men inga värdearter noterades. Myren kantas av en frodig medelålders granskog med undervegetation av skogsnäva och kärrfibbla.</p>			
<p>Tidigare värdearter: Observerade värdearter: Jungfru Marie nycklar, korallrot, ängsvädd, rundsileshår, taggstarr, nålstarr, vattenklöver</p>			
<p>Biotopvärde: Påtagligt värde som motiveras av områdets opåverkade status, öppenhet samt en viss variation fuktighet. Dess ringa storlek och brist på partier med vattenspegel gör att biotopvärdet inte riktigt når högt.</p>			
<p>Artvärde: Påtagligt artvärde som motiveras av en artrik flora med förekomst av flera typiska arter för myrar varav flera som indikerar något rikare miljöer.</p>			
<p>Motivering: En liten men artrik och opåverkad myr.</p>			

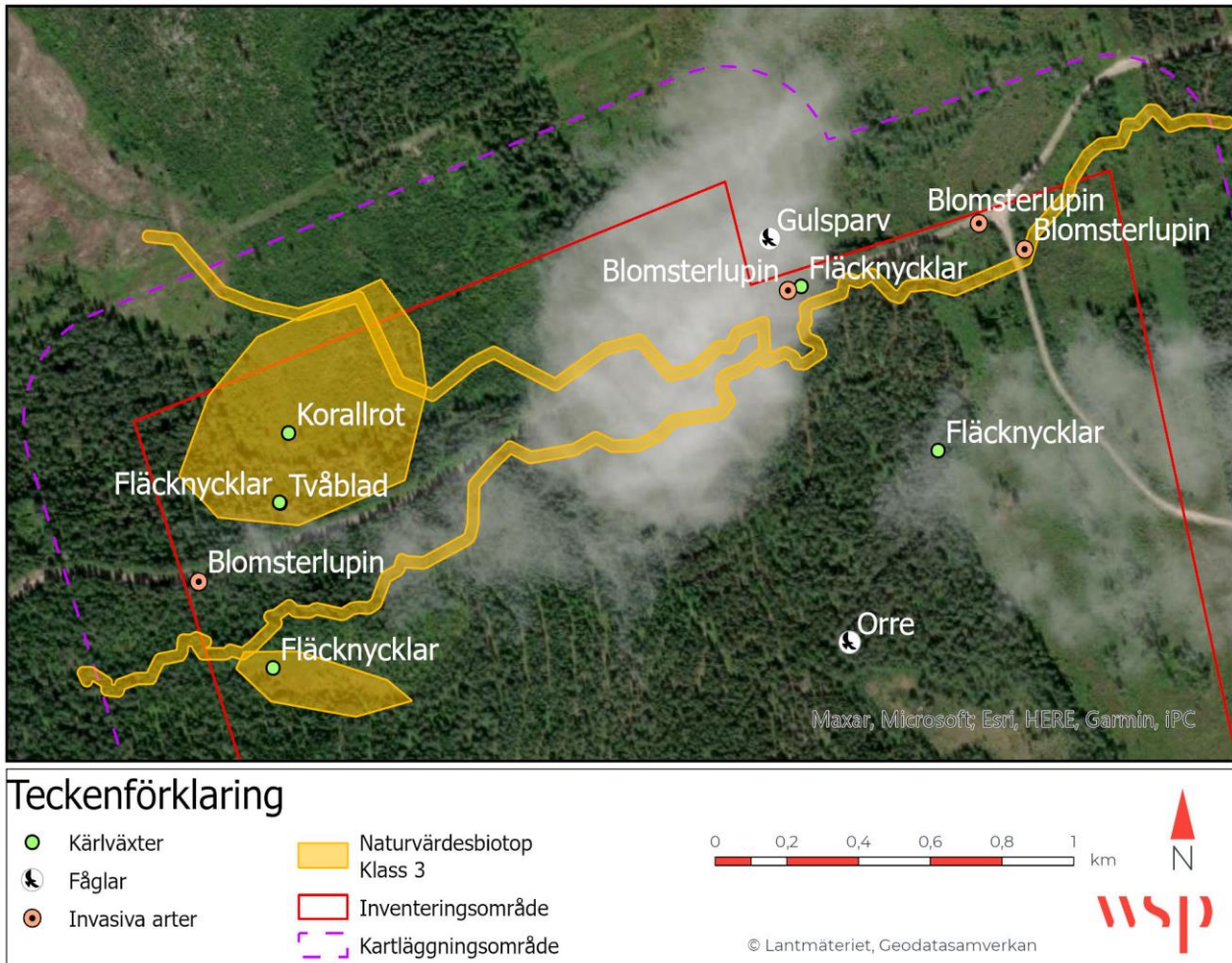
Figur 10. Myr med vattenspegel och med en rik flora som lockar till sig pollinatörer.

Naturvärdesbiotop 3		Naturvärdesklass 3 - påtagligt naturvärde	
Naturtyp:	Vatten	Areal (ha):	0,6
Biotoptyp:	Vattendrag	Datum:	2024-06-18
Natura 2000-naturtyper:	Mindre vattendrag	Inventerare:	Samuel Johnson
Bedömningstyp:	Preliminär		
<p>Beskrivning:</p> <p>Ett naturligt meandrande vattendrag med variation i flödes hastighet från stilla till svagt forsande (Figur 11). Botten varierar från småblockig till sand. Död ved av olika storlekar finns på flera platser, både i vattnet och hängande över. Vegetation i vatten och strandkant är artfattig, mest bestående av stor näckmossa på block i vattnet.</p> <p>Bäcken rinner igenom produktionsskog men en bård av al, björk och gran har sparats på båda sidor om vattendraget. Passerar en trumma under grusväg i inventeringsområdets nordöstra sida.</p>			
<p>Figur 11. Vattendraget hyser fina strukturer med block och med blottade sandpartier</p>			
<p>Tidigare värdearter:</p>			
<p>Observerade värdearter:</p>			
<p>Biotopvärde: Högt biotopvärde som motiveras av naturligt meandrande fåra, förekomst av död ved i vatten och variation i strömhastighet och botten typ.</p>			
<p>Artvärde: Bedöms ej. För säker bedömning krävs fördjupad inventering av vattenlevande organismer.</p>			
<p>Motivering: Naturligt vattendrag som bedöms ha påtagligt till högt naturvärde.</p>			

Naturvärdesbiotop 4	Naturvärdesklass 3 - påtagligt naturvärde	
<i>Naturtyp:</i> Myr	<i>Areal (ha):</i>	0,4
<i>Biotoptyp:</i> Intermediärt kärr	<i>Datum:</i>	2024-06-18
<i>Natura 2000-naturtyper:</i> -	<i>Inventerare:</i>	Ofir Svensson
<i>Bedömningstyp:</i> Säker		
<p><i>Beskrivning:</i> Glest växande tallar på myren där det fläckvis är mer tätare träd tillväxt men på större delen av ytan står skogen glest. Död ved finns i form av torrakor och enstaka lågor (Figur 12). Spår av skogsbruk syns ute på myren i form av stubbar. Bottenskiktet består av olika arter vitmossa där vatten tränger upp efter några sekunder under ens fötter. Den solbelysta myren hyser utöver växtlighet också rikligt med insekter där olika arter trollsländor nyttjar myren som sina jaktmarker.</p>		
<p>Figur 12. Myren hyser död ved och flera arter vitmossa och kärlväxter</p>		
<i>Tidigare värdearter:</i>		
<i>Observerade värdearter:</i> Korallrot, rundsileshår, taggstarr, nålstarr och vattenklöver		
<i>Biotopvärde:</i> Visst biotopvärde med träd som växer på myren där tall dominerar med björken som kommer in i buskskiktet. Trots påverkan av skogsbruk finns det död ved i form av torrakor av tall och enstaka lågor. Stora ytor är öppna och vitmossan är fast men blöt.		
<i>Artvärde:</i> Påtagligt med flertalet olika arter vitmossa, utöver vanliga arter som rundsileshår, tuvull och ängsull växer flera olika arter starrarter samt ett större inslag av örter som blodrot och orkidéarter som korallrot.		
<i>Motivering:</i> Myren har fortsatt en naturlig karaktär trots angränsande skogsbruk. Död ved finns på myrmarken och växtligheten hyser högre artdiversitet än omkringliggande våtmarksområde.		

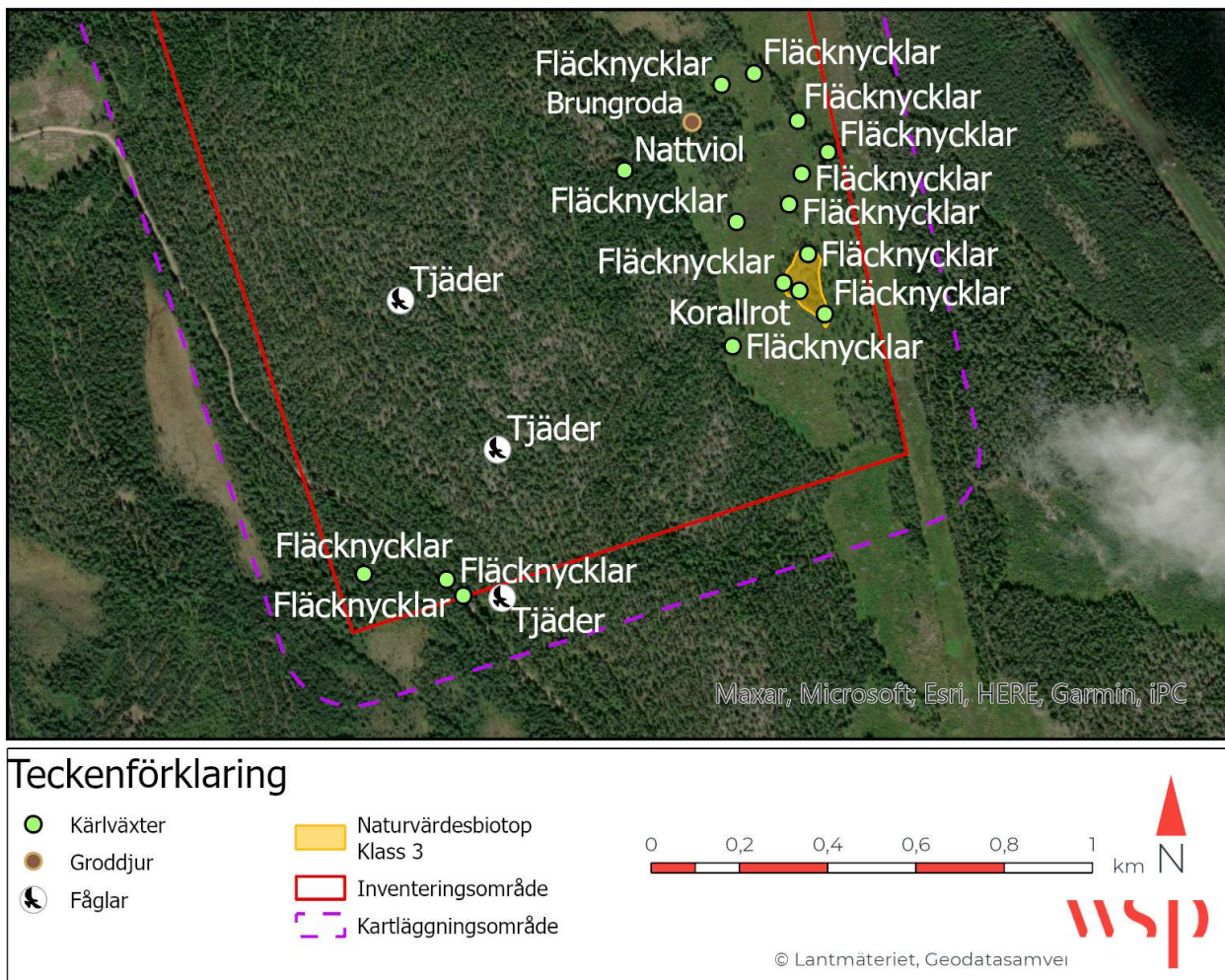
FYND AV VÄRDEARTER

Det identifierades totalt åtta värdearter från olika artgrupper. I inventeringsområdets norra del är den mest förekommande arten fläcknycklar (**Error! Reference source not found.**).

Figur 13. Kartbilden visar i vilken del av inventeringsområdet artfynden från fältinventeringen observerades i den norra delen.

I inventeringsområdets södra del är även där fläcknycklar den vanligaste arten (Figur 14). Fläcknycklar finns utspritt i hela området där endast större förekomster av arten har registrerats.

Figur 14. Kartbilden visar i vilken del av inventeringsområdet artfynden från fältinventeringen observerades i den södra delen.

De två identifierade hönsfågelarterna tjäder och orre hittades endast spår av spillning i inventeringsområdet. En utförlig artlista av alla naturvårdsarter finns att se nedan i Tabell 2.

Tabell 2. Artförteckning över kända rödlistade och fridlysta arter inom inventeringsområdet.

Svenskt artnamn	Vetenskapligt artnamn	Antal	Fridlyst	Rödlistning	Juridiskt skydd
Brun groda	<i>Rana sp</i>	1	X		4 a § Artskyddsförordningen
Fläcknycklar	<i>Dactylorhiza maculata</i>	> 100	X		8 § Artskyddsförordningen
Gulsparv	<i>Emberiza citrinella</i>	1	X	NT	4 § Artskyddsförordningen
Korallrot	<i>Corallorhiza trifida</i>	10	X		8 § Artskyddsförordningen
Nattviol	<i>Platanthera bifolia</i>	1	X		8 § Artskyddsförordningen
Orre	<i>Lyrurus tetrrix</i>	1	X		4 § och 5 § Artskyddsförordningen
Tvåblad	<i>Neottia ovata</i>	10	X		8 § Artskyddsförordningen
Tjäder	<i>Tetrao urogallus</i>	3	X		4 § och 5 § Artskyddsförordningen, Skogsvårdslagen SKSFS 2014:7

FYND AV INVASIVA ARTER

Fältarbetet resulterade i att en invasiv växtart identifierades, arten blomsterlupin som växer i flera bestånd längs med grusvägen i inventeringsområdets norra del (Figur 15). Arterna omfattas i Naturvårdsverket förslag till den nationella förteckning över invasiva arter (SLU Artdatabanken 2018 a), där arter är klassad att ha en stor negativ ekologisk påverkan (

Tabell 3). Fler detaljer kring kriterierna går att läsa på Naturvårdsverkets hemsida (SLU Artdatabanken 2018 a).

Figur 15. Ett större bestånd av lupiner växer längs med grusvägen i inventeringsområdets norra del.

Tabell 3. Artförteckning över påträffade invasiva arter inom inventeringsområdet. Arten blomsterlupin ingår i den nationella förslagslistan som Naturvårdsverket har tagit fram och klassas att ha en hög invasionspotential och har en stor negativ ekologisk påverkan.

Svenskt artnamn	Vetenskapligt atnamn	Antal	Förteckning
Blomsterlupin	Lupinus polyphyllus	> 50	(SE) 4AB,4E

SLUTSATSER

En NVI har utförts enligt SIS standard 2023 (Svenska Institutet för Standarder 2023), inom fastigheten Ockelbo Vallhalla 1:96<22 i juni år 2024. Fyra naturvärdesbiotoper har avgränsats. De fyra naturvärdesbiotoperna klassades till påtagligt naturvärde, (naturvärdesklass 3), som är näst lägsta värdet på en fyrgradig skala (Svenska Institutet för Standarder 2023). De fyra naturvärdesbiotoperna är alla våtmarksområden där tre består av torvbildande myrmarker och hyser en artrikare flora än övriga omkringliggande naturtyper. Här identifierades de flesta fynden av orkidéer med undantag för fläcknycklar som är spridd över stora delar av inventeringsområdet och arten nattviol som observerades i skogsmiljö. De fyra identifierade orkidéarterna tvåblad, korallrot (Figur 17), fläcknycklar (Figur 17), och nattviol är bedömda som livskraftiga och de är vanligt förekommande orkidéarter som förekommer i stora delar av landet (Artdatabanken 2024 b och Naturvårdsverket 2023 b). Det kända fyndet knärot (VU) eftersöktes men återfanns inte i inventeringsområdet. Fyndet gjordes på hösten år 2003 (SLU Artportalen) och arten missgynnas av skogsbruk. En annan anledning till att arten inte återfanns är att under skogsskötsel med gallring och röjning av träd, kan skogsmaskiner ha kört sönder beståndet.

Figur 17. Korallrot en liten orkidéart och som förekom i flera av naturvärdesbiotoperna.

Figur 17. Fläcknycklar med sina fläckiga blommor är en av de talrikaste växterna i inventeringsområdet och växer utspritt i de fuktigare partierna.

Spår av skogshönsen tjäder och orre i form av spillning och fjädrar identifierades i inventeringsområdet. Båda arterna är livskraftiga och finns i hela Sverige (Artdatabanken 2024 b). Tjäder hittas i medelålders till äldre sammanhängande barrblandskogar med blåbärsris och rikligt med tall. Arten kan uppehålla sig i yngre skogar där det finns frötallar, även hyggesområden med vårfryle kan besökas, då endast som födoplatsområde (Johansson C och Hellenberg J 2017). Inventeringsområdet bedöms inte utgöra del av ett kärnområde eller upptagningsområde för tjädern som är skyddad enligt 4§ artskyddsförordningen

(2007:845). Det beror på att inventeringsområdet är för fragmenterad med kalhyggen, unga planteringar samt granplantering.

Orrrens krav på sin livsmiljö skiljer sig från tjäderns där orren önskar sammanhängande skogsområden med större öppna våtmarkspartier alternativt öppna ytor, där även kalhyggen kan ingå. Miljöer som hyser löv och björk lockar till sig orren som äter lövknoppar. Våtmarker och blötare miljöer lockar orrhönor för att där hittas insekter till kycklingarna samt att buskar och skogskanter fungerar som gömsle. Orren, som är skyddad enligt 4§ artskyddsförordningen (2007:845), har inga betydande spelplatsområde i eller i angränsning till inventeringsområdet. Med betydande spelområden menas, platser med ca 10 spelande orrtuppar. Stora spelplatser finns främst på stora myrar. Inventeringsområdet bedöms inte utgöra del av en större spelplats eftersom de befintliga våtmarkerna i inventeringsområdet är för små. Däremot kan enstaka tuppar spela i diverse miljöer som exempelvis på hyggen, stränder eller en trädtopp. Både tjäder och orre kan vistas i inventeringsområdet som främst används som födoplatslokal. Båda arterna ingår även i fågeldirektivet bilaga 1 och bilaga 2 (SLU Artdatabanken 2024 b).

Fågelarten gulsparrv (NT) observerades just utanför inventeringsområdets nordöstra del men inom kartläggningsområdet. Arten lever i buskmarker med närhet till öppna marker som jordbruksmark, kraftledningsgator, hyggen med kvarlämnade träd och i brynmiljöer. Inventeringsområdet är ett lämpligt habitat för arten framför allt norra delen där det finns öppna ytor i form av hyggen och kraftledningsgata som angränsar till mindre skog- och buskpartier. Gulsparven har ett revir i eller omkring inventeringsområdet och kan missgynnas av borttagande av buskmiljöer, kvarlämnade träd på hyggen och våtmarker (SLU Artdatabanken 2024 b).

Fågelarten buskskvätta (NT) har rapporterats utanför inventeringsområdets sydvästra del och fågelarten törnskata har rapporterats innanför inventeringsområdets sydvästra del (Figur 6). Ingen av arterna återfanns vid inventeringstillfället men livsmiljön i området är fortsatt lämplig. Likt gulsparven missgynnas buskskvätta och törnskatan av det minskade jordbruket och djurhållning i landskapet. Buskmarker och hyggen med lövuppslag fungerar som häckningsmiljöer för de två fågelarterna (SLU Artdatabanken 2024 b) gulsparrv (NT), buskskvätta (NT) och törnskata är alla tre fridlysta i hela landet enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845). Törnskatan ingår även i fågeldirektivet bilaga 1 samt är en prioriterad art i skogsvårdslagen (SLU Artdatabanken 2024 b).

En död groda av okänd art så kallad brungröda, observerades i en göl. Både vanlig groda och åkergröda förekommer i regionen och båda arterna är livskraftiga och är fridlysta i hela landet enligt 6 § artskyddsförordningen (2007:845). Åkergröda ingår i EU:s habitatdirektiv bilaga 4 och omfattas även av 4§ artskyddsförordningen (SFS 2007:845). Vanlig padda och skogsödla återfanns inte under inventeringstillfället. Arterna finns med stor sannolikhet kvar i inventeringsområdet då det fortsatt finns lämpliga livsmiljö för dem. Både skogsödla och vanlig padda har livskraftiga populationer, är vanligt förekommande arter samt är fridlysta i hela landet enligt 6 § artskyddsförordningen (SFS 2007:845).

Sammantaget visar resultatet av inventeringen att området huvudsakligen utgörs av yngre skogsplanteringar och avverkade områden. Trots det finns livsmiljöer med tillräckligt god kvalitet för att flera rödlistade och fridlysta arter som orkidéer, groddjur och fåglar kan leva i området. Hänsyn bör tas till de avgränsande naturvärdesbiotoperna med buffertzonen för att inte påverka hydrologin negativt. Vattendraget Fallåsbäcken som rinner ut i Gopån bör extra hänsyn tas vars vattensystem är klassad som värdefulla vatten för den biologiska mångfalden (Länsstyrelsen i Västernorrlands län 2021 a). Med tillräcklig hänsyn där livsmiljöer lämnas kvar till naturvårdsarterna finns det goda förutsättningar för samexistens med det planerade industriområdet.

REFERENSER

- Artskyddsförordningen (2007). Sveriges riksdag. *Artskyddsförordningen (2007:845)*. Online, [Artskyddsförordning \(2007:845\) | Sveriges riksdag \(riksdagen.se\)](#) [2024-10-02]
- Esri (2024). *ArcGis Fieldmaps*. Online [Field Maps Designer \(arcgis.com\)](#) [2024-10-01]
- Lantmäteriet (2024). *E-tjänster för privatpersoner*. Online [Min Karta \(lantmateriet.se\)](#) [2024-10-01]
- Länsstyrelsen i Västernorrlands län (2001 a). *Sjö- och vattendragsinventering i Västernorrlands län*. Online, [01- Inledning.pdf \(lansstyrelsen.se\)](#) [2024-10-08]
- Länsstyrelsen i Västernorrlands län (2024 b). *Våtmarksinventeringen (VMI) – Naturvärdesklass Yta*. Online [Våtmarksinventeringen \(VMI\) – Naturvärdesklass Yta \(lansstyrelsen.se\)](#) [2024-10-08]
- Johansson Christer, Hellenberg Jan (2027). Sveriges Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. *Tjädern En kunskapssammanställning*. Online [Tjädern-en-kunskapssammanställning.pdf \(birdlife.se\)](#) [2024-10-03]
- Naturvårdsverket (2024 a). Online [Skyddad natur \(naturvardsverket.se\)](#) [2024-10-09]
- Naturvårdsverket (2023 b). *Knärot*. Online [Knärot \(naturvardsverket.se\)](#) [2024-10-08]
- Ockelbo kommun (2024). Västra Gästrikland Samhällsbyggnadsförvaltning. *Undersökning om betydande miljöpåverkan. Planbesked för VALLHALLA 1:96 m.fl. Ockelbo kommun, Gävleborgs län. Dnr VGS-PL-2024-42*
- SGU (2024). Jordartskarta. *Kartvisaren Jordarter 1:25 000-1:100 000*. Online [SGUs Kartvisare](#) [2024-10-02]
- Skogsstyrelsen (2024). Online [Skogens Pärlor - Skogsstyrelsen](#) [2024-10-02]
- SLU Artdatabanken (2020 a). *Rödlistade arter i Sverige 2020*. Online, [Rödlista 2020 | SLU Artdatabanken](#) [2024-10-06]
- SLU Artdatabanken (2024 b). *Artfakta*. Online, [Start - Artfakta från SLU Artdatabanken](#) [2024-10-06]
- SLU Artportalen (2024). *Artportalen*. Online, [Välkommen till Artportalen - Artportalen](#) [2024-10-07]
- Svenska Institutet för Standarder (2023). *SVENSK STANDARD SS 199000:2023*. ICS: 07.080; 13.020.01; 13.020.30
- Vattenmyndigheterna (2024). *Principer för beslut om miljö kvalitetsnormer*. Online, [Principer för beslut om miljö kvalitetsnormer | Vattenmyndigheterna](#) [2024-10-09]
- VISS (2024) Länsstyrelserna. *Statusklassningar 2017-2021 och miljö kvalitetsnormer beslutade december 2021*. Online [Gäddträsket - Sjö - VISS - VattenInformationsSystem för Sverige \(lansstyrelsen.se\)](#) [2024-10-04]

BILAGA 1

METODIK NVI

Naturvärdesbedömning innebär att ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald bedöms med hjälp av bedömningsgrunderna artvärde och biotopvärde. Biotopvärdet bedöms utifrån förekomst av biotopkvaliteter. Dessa biotopkvaliteter används som underlag för att bedöma vad det är för biotop, hur vanlig, sällsynt eller hotad den är, dess ekologiska funktion och dess tillstånd. Biotopkvaliteter inkluderar strukturer i naturen som trädåldersfördelning, förekomst av död ved, topografi, bördighet, kulturpåverkan, m.m. Sällsynta och hotade biotoper är biotoper som är mindre vanliga nationellt, eller inom ett annat visst geografiskt område, beaktas också i bedömning av biotopvärde. Naturtyp, biotoptyp och eventuell Natura 2000-naturtyp bestäms också. Artvärdet bedöms utifrån biotopens biotiska faktorer i form av arter och organismsamhällen. Bedömningen omfattar antalet värdearter, värdearternas mängd, värdearternas signalvärde och artdiversiteten. Värdearter beskrivs i del 2.2. Dessa bedömningsgrunder kombineras sedan till en naturvärdesklass, se Figur 18 och del. Naturvärdesbedömning avser den biologiska mångfaldens nuvarande tillstånd. Framtida förändring i biologisk mångfald beaktas inte. Bedömningen av naturvärde görs med Sverige som referensram, med beaktande av betydelse för biologisk mångfald på regional och lokal nivå.

Artvärde	Mycket högt	Mindre troligt utfall	Mindre troligt utfall	Högt naturvärde	Högsta naturvärde	
	Högt			Högt naturvärde		
	Påtagligt	Mindre troligt utfall	Påtagligt naturvärde		Högt naturvärde	
	Visst	Visst naturvärde		Påtagligt naturvärde	Mindre troligt utfall	
	Lågt	Ej naturvärde	Visst naturvärde	Mindre troligt utfall	Mindre troligt utfall	
		Lågt	Visst	Påtagligt	Högt	Mycket högt
		Biotopvärde				

Figur 18. Naturvärdesbedömning vid NVI. Utfall för bedömningsgrund art respektive bedömningsgrund biotop leder till en specifik naturvärdesklass. Källa: SS 199000:2023.

NATURVÄRDESKLASSER

Identifierade naturvärdesbiotoper inom inventeringsområdet ges ett naturvärde. En naturvärdesbiotops betydelse för biologisk mångfald, det vill säga graden av naturvärde, bedöms enligt en fastställd skala i olika naturvärdesklasser, där klasserna är:

HÖGSTA NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 1)

Mycket stor särskild betydelse för biologisk mångfald. Omfattar biotoper som har god överensstämmelse med ett referenstillstånd för naturliga ekosystem. Innehåller mycket goda livsmiljöer för värdearter och nästan alltid med inslag av rödlistade och hotade arter. Områden med högsta naturvärde är särskilt viktiga värdekärnor för biologisk mångfald i en nationell och regional grön infrastruktur. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

HÖGT NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 2)

Stor särskild betydelse för biologisk mångfald. Omfattar biotoper som har väsentliga kvaliteter, typiska för naturliga ekosystem. Innehåller goda livsmiljöer för värdearter, ofta med inslag av rödlistade och hotade arter. Områden med högt naturvärde är värdekärnor för biologisk mångfald i en nationell och regional grön infrastruktur. Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.

PÅTAGLIGT NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 3)

Påtaglig särskild betydelse för biologisk mångfald. Omfattar biotoper som har typiska kvaliteter för naturliga ekosystem men som kan vara delvis påverkade eller saknar längre kontinuitet och därför inte uppfyller kriterier för naturvärdesklass 1 eller 2. Innehåller oftast livsmiljöer för värdearter. Bidrar till en nationell och regional grön infrastruktur för biologisk mångfald. Den totala arealen av dessa områden har särskild betydelse för att bevara biologisk mångfald i Sverige. Enskilda områden kan lokalt ha stor särskild betydelse för biologisk mångfald där landskapet i övrigt är påverkat och har brist på biologisk mångfald.

VISST NATURVÄRDE – (NATURVÄRDESKLASS 4)

Viss särskild betydelse för biologisk mångfald. Omfattar biotoper med vissa kvaliteter av betydelse för biologisk mångfald. Kan innehålla livsmiljöer för värdearter. Bidrar till grön infrastruktur för biologisk mångfald åtminstone på lokal nivå. Den totala arealen av dessa områden har viss särskild betydelse för att bevara biologisk mångfald i Sverige. Enskilda områden kan lokalt ha särskild betydelse för biologisk mångfald där landskapet i övrigt är påverkat och har brist på biologisk mångfald.

VÄRDEARTER

Värdeart är en art som är särskilt lämplig att använda vid naturvärdesbedömning genom att den har särskild betydelse för biologisk mångfald eller indikerar att det område där den förekommer har särskild betydelse för biologisk mångfald. En art kan också vara särskilt lämplig därför att den i sig själv har särskild betydelse för biologisk mångfald, till exempel genom att den är ovanlig (sällsynta arter), rödlistad eller fridlyst eller genom att det är en nyckelart, signalart eller typisk art.

Rödlistan

Den svenska Rödlistan innehåller en bedömning av olika arters risk att dö ut i Sverige. De arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD) benämns rödlistade. De arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns hotade. Kategorin kunskapsbrist omfattar arter där kunskapen är så bristfällig att de inte kan placeras i någon kategori, men där tillgängliga data ändå tyder på att de borde vara rödlistade. Arter som ej är rödlistade finns i kategorin Livskraftig (LC). Rödlistan baseras på internationellt vedertagna kriterier från Internationella Naturvårdsunionen (IUCN).

Fridlysning

Fridlysning innebär att det är förbjudet att plocka, fånga, döda, eller på annat sätt samla in eller skada vissa växter och djur. Cirka 585 av de cirka 50 000 kända växt- och djurarterna i Sverige är fridlysta i hela landet. Alla orkidéer, groddjur, kräldjur, fladdermöss och vilda fåglar är fridlysta. Ytterligare 43 växt- och djurarter är fridlysta i vissa län. De regler som anger vilka arter som är fridlysta finns i artskyddsförordningen (2007:845). Samtliga växt- och djurarter som är fridlysta i hela landet eller i ett län finns förtecknade i Artskyddsförordningens bilaga 1 och 2 på Naturvårdsverkets webbplats.

Signalarter, nyckelarter och typiska arter

Signalarter är arter vars förekomst ofta indikerar höga naturvärden och goda förutsättningar för en hög biologisk mångfald. Signalarter som används för naturvärdesbedömning i den här rapporten är de utpekade av Skogsstyrelsen och Jordbruksverket, och beaktas enbart om de förekommer i den biotop de är signalart inom. Nyckelarter är arter som formar livsmiljöer, genom att ha stor positiv funktion för ekosystemet i förhållande till sin egen biomassa. Typiska arter är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsamt tillstånd för en viss Natura 2000-naturtyp. Typiska arter beaktas enbart om en Natura 2000-naturtyp föreligger.

VI ÄR WSP

WSP är ett av världens ledande konsultbolag och rådgivare inom samhällsutveckling. Vi utvecklar allt ifrån städer och transportsystem till vattenförsörjning och höga hus. Med 67 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen. I Sverige har vi omkring 4 000 medarbetare.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Vi planerar, projekterar, designar och projektleder olika uppdrag inom transport och infrastruktur, fastigheter och byggnader, hållbarhet och miljö, energi och industri samt urban utveckling. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP

WSP Sverige AB

Org. nr:556057-4880

wsp.com

